

Gróf BETHLEN GERGELY síremléke

Gróf Bethlen Gergely (Abafája, 1810 - Kolozsvár, 1867)

a szabadságharc legendás hőse, Bem tábornok hadsegéde, a piski csatában a győzelem vakmerő kierőszakolója.

Az ifjúságában híres lovas, vívó és céllövő, a szabadságharc kitörésekor a nemzetőrök közé állt. Bem katonájaként majd ezredeseként végigküzdötte az erdélyi hadjáratot. A bukást követően menekülnie kellett. Törökországban bujdosott majd olasz katonai szolgálatba állott. II. Viktor Emánuel rábízta az első olasz huszárezred megalakítását, amelynek parancsnokává nevezte ki, tábornoki ranggal. A kiegyezés után hazatért, de rövidesen, 1867. december 23-án meghalt.

1903-ban Kolozsvár városa díszsírhellyel tisztelte meg a hős tábornokot. A gúlás fekete, csiszolt svéd gránitból készült oszlopon a kör alakú fehér márvány-portré Klösz József kolozsvári szobrászművész munkája. Az oszlop előtt, a sírfedél lábánál kígyós Bethlen címer látható. A sírfelirat rövid életrajz:

*„Harcolt a hazáért 1848-ban
mint ezredes
a világszabadságért mint
olasz tábornok.”*

A síremlék köré telepített betonsírok környezete földdel annyira feltöltődött, hogy az építmény nagy része föld alá került, az elsüllyedt címeres fedlapot pedig az átjárók járdaként használták. A környék betelepítésével járó színtemelkedés föld alá szorította, folyamatos nedvesedésnek és az alap statikai lazulásának, süllyedésének tette ki az építményt. Halaszthatatlanná vált az emlékmű szétbontása, újraalapozása és helyreállítása. Munka közben felszínre kerültek a régi keret köelemei. A 2,6 m hosszú, 1,5 m széles és 0,4 m magas kőkeret darabjai összecsapolva, hibátlan állapotban maradtak meg a föld alatt.

A súlyos köelemeket a munkások kézi körülásással szabadították ki, csiga-rendszerrel és kézi erővel mozgatták őket. A fedlap felemelése majd újrahelyezése hasonló módon történt. Tisztításakor előkerültek a felirat eltűnt és elfelejtett szavai, hősi csaták helyszínei, a hős tábornok életének és harcainak legkiemelkedőbb eseményei:

Lombardiában Napoleon herceg vezérkarában	1859	a fedlap déli oldalán és
Alapította Piacenzában az első huszárezredet	1860	
Victor Emanuелnek kedvelt katonája volt		

Gálfalva	1849 jan. 17.	a fedlap északi oldalán.
Nagyszeben	jan. 21, márc. 11.	
Vízakna	febr. 6.	
Piski	febr. 8-9.	

Az egész építményt két irányban egy-egy méterrel elmozdítottuk és az átjáró ösvény felől kőgerendával lehatároltuk. Így az emlékmű méltó teret és rálátást kapott. Most már a síremlék régi fényében hirdeti, hogy a temető elsíratása helyett a közös felelősségvállalás és cselekvés az egyetlen járható út.

A. Helyreállítás előtt

B. Helyreállítás közben

C. Helyreállítás után

